

SZÚCS LÁSZLÓ

Az együtt vagy külön dilemmái

A színház világából kiragadott példával szeretném illusztrálni, hogy olykor a hasonló helyzetek megoldása eltérő módszereket igényel(het). Nem mindig állnak rendelkezésünkre univerzális, minden esetben hatékonyan alkalmazható gyógymódok. Különösen a kultúra, a művészet háza táján érdemes diverzifikálni.

Az intézményi léte hetvenedik évfordulóját ünneplő marosvásárhelyi magyar színház a miniévada nyitányaként kötetlen beszélgetést szervezett a korábbi és mai vezetők részvételével. Ott fogalmazódott meg a felvetés, hogy – nagyváradi mintára – érdemes lenne fontolóra venni a ma közös intézményben, Nemzeti Színházként (központi finanszírozást élvező) román és magyar társulatok szétválasztását önálló teátrumokká. Nyilván közös fedél alatt, hiszen a hetvenes évek elején emelt – a maga korában nemzetközi mércével is korszerű – színház bajosan fűrészelhető ketté. A szétválás ötletére sem a magyar társulat művészeti vezetője, sem a főigazgató nem volt vevő. És nem csupán azért, mert a kulturális tárca által nyújtott támogatás ma biztosan több lehetőséget nyújt, mint amennyit a helyi vagy a megyei önkormányzattól remélhetnének a különváló társulatok. Keresztes Attila rendező azt is ugyanilyen fontosnak nevezte, hogy a román és magyar művészközösség ma is képes közös projekteken gondolkodni, ha úgy tetszik, együtt hozva létre kulturális értéket. S ez bizony nagy szó azon a – frontvárosként emlegetett – Vásár-

helyen, ahol a román–magyar együtt nem működés, szót nem értés – az élet más területein – gazdag hagyományra tekint vissza.

Mindez persze nem jelenti azt, hogy fél évtizede hibás döntés lett volna a váradai állami színház két tagozatának különválása Szigligeti Színházzá és Mária királyné Színházzá. A folyamatot tarkították ugyan konfliktusok, ám a botrányos jeleneteket a politika színpadán – jellemzően a megyei tanács ülésein – elsősorban a pártemberek alakították. Ezt a választ az élet, a gyakorlat igazolta. Ettől függetlenül sajnálatos tényként kell megállapítanunk, hogy a mindenkor a békés megoldásokról ismert Váradon koránt sincs annyi átjárás, kapcsolat, közös értékteremtés, projekt román–magyar viszonylatban, mint a Marosparti frontvárosban. Ezért is nehéz megnyugtató, minden esetre érvényes választ adni az együtt vagy külön dilemmáira.